ساختمانة دوو ۋمييةكةي ئةنوةري رةشي عةولآ و شيعرييةت ... ئةحمةدي مةلا

شیعره راستەقینەکانی دیوانی (وا بزانم بووم بە.. وشە) لە پەراوێز دان. ئەم رەهاییەی کە لە نێو پەراوێزەکاندا ساقامگیربووە رەهاییەکی تەواو شاعیرانەیە هەڵبەتە ئەم جۆرە نووسینە لە دوو نەهۆم دا کاری لە سەر کراوە وەکو ئەوەی زاکیرەمان لە دوو بەرگ پێکهاتبێ. بەرگێکی بەسەرهاتە تراژیدیاکانی دونیای ئێمەیە، بەرگی دووەمیش ئیرادەیەکە کە لە هەوارە تاریك و شێدارەکانی ئینسان دا هورووژم دەبات، تەنها لە پێناو بەرگریکردن لە خود. خودێك کە دەیەوێ بژێ و ژیان بنووسێتەوە .

بە قەدەر ئەوەی لە نهۆمی سەرەوە جۆرە عەقڵانییەتێك، جۆرە شێوەبازییەك، جۆرە بەلاغەتێك کە زۆرجار هەست دەکەین بۆتە بارستایی بە سەر شیعری کوردییەوە دێتە سەر ئاوی دەقەکان، ئەوەندەش لە نهۆمی خوارەوە گشت نەسقێك کە سەر بەوەی سەرەوە بێت تێکەمەکان دراوە و ئا لەم هەوارە بەپیتە شیعرە راستەقینەکان دەمانبزوێنن. ئەمەش جۆرە موفارەقەیەکی تێکستامیزانەیە و لە هەمان کاتیش دا وەکو ئەزموونگەرایی دێتە پێشەوە. هەندەی زمانی لاسایی، نەك لاسایی کردنەوەی یەکێك بەڵکو ئەمە دەچێتە خانەی
سیاقی دەرەکی شیعری کوردی کە لە دەقەکانی سەرەوە هەن، هەندەش بە هێزێکی ترەوە، لە نهۆمی خوارەوە دەیەوێ گرەوەکان
بباتەوە .

بۆ نموونە لە سەرەوە دەخوێنینەوە:

غەریبیە
بە دوا شەقامەکانی هەتاودا هۆرە دەچڕێ
بۆ ماڵە
بزربووەکەی
شەوگار دەگەڕێ لا ٦٤

لە خوارەوە دەخوێنینەوە:

هۆرە: دەنگییەکە لە بێدەنگی خۆی هاتۆتەدەنگ
گەڕان: گوێگرتنە لە هۆرە نەبیسراوەکانی نادیاریی .

کاتێ سەرنجی نەسقەکەی سەرەوە دەدەین گوێمان لە دەنگگەلێك دەبێت. ئیمەی خوێنەریش بزر دەکات. دەچینە نێو کۆدەنگەکانەوە. بەڵام لە نەسقی خوارەوە تایبەتی تر دەدوێ. واتە شاعیرانە تر دەدوێ. چونکە لە سەرەوە ئەگەر لە میکرۆسیستەمی واتایی ورد بینەوە: وشەکانی " غەریبی"، " شەقام"، هۆرە و چڕین"، " ماڵ و بزربوون" و " شەوگار" دەچینە نێو دونیا مەئلووفی شیعرەوە، بە پێچەوانەوە: " هۆرە و بێدەنگی" و هۆرە و نەبیستن" و "نادیاریی" نا مەئلووفانەتر دەدوێن. ئایا ئەمەش ئامانجی شیعری نوێ نییە؟

نموونەیەکی دیکە:

سوێندێکە بۆ
ب
ۆ
ش
ا
ی
ی دەخورێت
پێناسەی پێناسە نەکراوەکانیشە

ئەم جۆرە رێکخستنە لە سەر رووپەل کردەیەکی دەروونی لای خوێنەر رەنگبێ دروستکات. رەنگە دامەزراندنێکی

شیکلی بێت لە بواری واتابەخشینی نوێ، بەڵام ئەم پرۆسەیە، سەرەرای ئەوەی زۆر تاقیکراوەتەوە، لە هەمان کاتیش دا خێرا تووشی تەنگەنەفەسی دێت، بەڵام کاتێ لە خوارەوە "پێناسەی" بۆشایی مان بۆ دەکات: "فرەرەنگی وێنە تیژفڕەکانە، رام دەبێ... و رام نابێ، مینا فانۆسی ئەستێرەکان کە بە گالێسکەی شەوەوەن". ئەم گەمەکردنە بە وێنەیە کە هەر وەك باشلار لە شوێنێ ئاماژەی بۆ دەکات و دەڵێ وینە "کاتی زاینی فیکرەیە". لێرە دەچینە نێو خودی سەرتاپای گەمە شیعرییە سەرەتاییەکانەوە. دەچینە نێو خەونە سەرەتاییەکانەوە ئا لەو هەوارانە، لەو هەوارەنە و بەس زمانی شیعری کوردی بۆی هەیە یەخەی نوێخوازیی وەکو کردەیەکی پۆیەتیکا واتە خوڵقاندن بگرێت و ئیدیعای شیعرییەتی دەق بکات .

لە کۆتایی دا، دەقی شیعریی رەنگبێ جۆر بگرەوبەردەیەکی راستەقینە و بەردوام بێت لە نێو شیعرییەت و دەقی پەخشان!